

Kansalaisaloitteen otsikko

Valkoposkihanhen metsästyksen salliminen

Aloitteen päiväys

8.5.2020

Aloitteen muoto

Ehdotus lainvalmisteluun ryhtymisestä

Aloitteen sisältö

Me allekirjoittaneet vaadimme, että Maa- ja metsätalousministeriö valmistelee tarvittavat lakimuutokset, jotta valkoposkihanhen rajoitettu metsästys voidaan ottaa osaksi hanhien viijelyksille ja viheralueille aiheuttamien haittojen torjuntaa.

Perustelut

Valkoposkihanhi (*Branta leucopsis*) on lajina Suomessa elinvoimainen. Birdlife Suomen vuonna 2019 suorittamassa valkoposkihanhien syyslaskennassa havaittiin 7.-8.9.2019 yhteensä noin 33 700 valkoposkihanhea. Vuoden 2018 laskennasta havaittu syyskanta oli kasvanut noin +13%. Syyslaskentojen perusteella valkoposkihanhien kanta on yli kaksinkertaistunut viimeisen kymmenen vuoden aikana. Valkoposkihanhi mainitaan EU:n lintudirektiivin (2009/147/EY) Liitteessä I, jolloin direktiivin 4 artikla velvoittaa että lajin elinympäristöä on suojeltava erityistoimin, jotta varmistetaan lajin eloonjääminen ja lisääntyminen niiden levinneisyysalueella.

Kuitenkin samassa artiklassa määritellään että tässä yhteydessä on kiinnitettävä huomiota niihin lajeihin, jotka ovat harvinaisia pienen kannan tai suppean levinneisyyden takia, jotka ovat vaarassa kuolla sukupuuttoon tai ovat herkkiä elinympäristön muutokselle. Artikla myös velvoittaa ottamaan huomioon lintukantojen kehityssuunnat ja muutokset.

Direktiivi myös määrittelee seuraavaa: "Eräiden lajien suuren kannan, laajan maantieteellisen levinneisyyden ja suuren lisääntymisnopeuden vuoksi koko yhteisössä, niitä voidaan metsästä, mikä on hyväksyttävää hyödyntämistä. Jos tietyt rajoituksia asetetaan ja niitä noudatetaan, näiden metsästyksistä koskevien lakien on oltava sopusoinnussa näiden lajien kantojen tyydyttävällä tasolla säilymisen kanssa."

Lintudirektiiviä vielä tiukemmat raamit asettaa niin sanottu Bernin sopimus eli Yleissopimus Euroopan luonnonvaraisen kasviston ja eläimistön sekä niiden elinympäristön suojelusta ja sopimuksen voimaansaattamisesta annettu asetus (29/1986). Valkoposkihanhi mainitaan tämän sopimuksen liitteessä II, jolloin sopimuksen 6 artiklan mukaisesti lajin kaikenlaisen tahallinen pyydystäminen, hallussapito ja tahallinen tappaminen on kielletty.

Vaikka Suomessa on haluttu tulkita, että valkoposkihanhen listaaminen Bernin sopimuksen Liitteessä II on täydellinen este lajin metsästyksen sallimiselle, ei tämä väite sopimuksen valossa kuitenkaan pidä täysin paikkaansa.

Samaisen sopimuksen artiklan 9 ensimmäisessä kohdassa määritellään seuraavaa:

Jokainen sopimuspuoli voi poiketa 4, 5, 6 ja 7 artiklan määräyksistä ja 8 artiklassa mainittujen välineiden käytön kiellosta edellyttäen, ettei muuta tyydyttävää ratkaisua ole ja ettei poikkeuksen tekeminen ole haittana kyseisen kannan säilymiselle. Poikkeuksia sallitaan seuraavissa tapauksissa:

-- kasviston ja eläimistön suojelemiseksi;

- viljelykasveille, karjalle, metsille, kalastukselle, vedelle ja muunlaiselle omaisuudelle koituvan vakavan vahingon estämiseksi;
- jos se on yleisen terveyden tai turvallisuuden, lentoturvallisuuden tai muun erityisen tärkeän yleisen edun mukaista;
- tutkimusta ja koulutusta varten sekä uudelleen istuttamista ja tarpeellista lisääntymistä varten;
- pienissä määrin eräiden eläinten ja kasvien kiinniottamisen, keräämisen, hallussapidon tai muun järkevän hyödyntämisen sallimista varten tarkasti valvotuissa oloissa, valikoivasti ja rajoitetusti.

Hanhien karkoitusyrityksistä huolimatta valkoposkihanhi aiheuttamista vahingoista maksettiin viimeksi julkaistun tilaston mukaan vuonna 2018 Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten toimesta noin 1,1 miljoonaa euroa korvauksia viljelijöille. Näissä korvauksissa ei ole mukana hanhien puistoille ja muille viheralueille aiheuttama haitta. Voidaankin siis osoittaa, ettei hanhien karkoitusyrityksistä huolimatta ole löydetty tyydyttävää ratkaisua hanhien viljelyksille ja muulle omaisuudelle (viheralueet) aiheuttamien vakavien vahinkojen poistamiseksi, eikä rajoitetun metsästyksen salliminen Suomessa olisi haittana valkoposkihanhen kannan säilymiselle.

Valkoposkihanhen kannan kehitys ei anna perusteita lajin erityiselle suojelemiselle vaan kanta kestäisi jo rajoitetun metsästyksen. Virossa ja Ruotsissa, jotka ovat myös Bernin sopimuksen allekirjoittaneet, valkoposkihanhi metsästys on sallittu pelloilta satovahinkojen ehkäisemiseksi ja rajoitetusti metsästystä on suoritettu myös puistoista ja esimerkiksi golf-kentiltä. Samoin voitaisiin siis toimia myös Suomessa.

Valkoposkihanhi metsästettiin sukupuuton partaalle 1960 -luvulla, mutta suojelutoimilla laji on saatu elinvoimaiseksi ja menestyväksi, jopa siihen pisteeseen, että sen aiheuttamien haittojen ehkäisemiseksi metsästyksen salliminen on perusteltua. Koska valkoposkihanhi aiheuttaa viljelykasveille ja muulle omaisuudelle vakavaa vahinkoa pitäisi lajin rajoitettu metsästys sallia mahdollisimman pian osana lintujen aiheuttamien vahinkojen ehkäisyä.

Vastuuhenkilöt

Jukka Kirjavainen, Vantaa

Niko Salokoski, Hyvinkää

Olli Kolkka, Kouvola

Tommi Rätty, Varkaus

Marko Paloniemi, Kempele